

Postilaitos on jo varoittanut jouluruuhkasta. Se on varmempi merkki joulun lähestymisestä kuin hyväkään hiihtokeli, joka kyllä sekin jo saatiin ja kokeiltiin. Kohta ei ulkomaille kerkiä muu kuin postikortti, PAR AVION sekini. Muitakin merkkejä on. Tuli ensimmäinen joululehti, ilahduttavaa kyllä, oikea lehti oikealla eli joulun alkupe- räisellä asialla. Mutta eivät toki ole joulun maallistajatkaan jäljessä. Myös ensimmäiset jou- lumainokset on ripustettu.

Posti-otsikko palautti mieleen sinikantisen PT:n, joka oli minulle uusi PT eli Posti- ja lennä- tinlaitoksen tiedotuslehti n:o 6/74. Serkkupoika (!) nakkasi sen päivänä muutamana nyrki- postissa. Sisältää aivan mainioita juttuja, uskokaa pois! Rautalammin posti ja Saarijär- ven posti ovat molemmat täyt- täneet 100 vuotta tänä vuonna. Jokohan lähti pakinoitsija merta edemmäs kalaan, kun ei ole kuin kerran eläissään käynyt Saari- järvellä, kunniallisesti kyllä apostolinkyydillä Jyväskylän latinakesästä käsin. Rautalam- milla ei ole käynyt senkään ver- taan, mutta sehän ei pahenna PT:n juttuja. Kuunnelkaahan! Hänen Keisarillinen Majes- teettinsa suostuttua armollisesti

Rautalammin postitoimiston pe- rustamiseen tuli toimiston en- simmäiseksi postihoitajaksi (»titteli» ilman »saarenmaalai- ta» genetiivin päätettä!) Julia Lundahl, joka toimi virassaan 35 vuotta. Siihen aikaan posti kulki kerran viikossa hevosella sekä Jyväskylään että Kuopioon. Alussa toimisto oli auki neljä tuntia päivässä, mutta 1888 pos- tihallitus täräytti: »Kun useat postitoimiston hoitajat, ovat maaseudulla väärin käsittäneet asemansa yleisöä kohtaan, niin etteivät esteettöminä ollessaan vastaanota tai ulosanna lähe- tyksiä kuin neljänä aukiolotunti- na, pitää aukipitämisäikataulun alle merkitä seuraavaa: Posti- lähetyksiä ulosannetaan ja vas- taanotetaan kaikkina arkipäivi-nä myöskin muina aikoina vuo- rokaudesta, silloin kun hoitaja on kotona eikä satu olemaan le- volla ja posti-tahi muita estäviä töitä ei ole käsillä.»

Suomen ensimmäiset posti- hoitajat olivat naisia. Rauta- lammillakin virassa oli mies en- simmäisen kerran 1960—61 ja silloinkin väliaikaisesti. Posti- ryökkyneinä tai postitäreinä useimmat meistä ikääntyneistä muistavat postihoitajat. Monen- laisia tarinoita heistä on, liekö kaskukirjaa vielä kerätty. Kai- killa ei ole yksinomaan myöntei-

siä muistikuvia, ja totta lienee, että niin kaupungeissa kuin maaseudulla luukun takana jos- kus kummitteli niin varsinainen byrokraatti tai muuten koppava naisihminen, että oliehkä joskus hänen onnensa, että hänen ja asiakkaan välissä oli luukku ja ristikko. Onhan noita koettu, mutta ei kyllä enää aikoihin. Yleensä omat kokemukseni eri puolilta maakuntaa ovat myön- teiset, ja moniin postitäreihin minulla on ollut hyvinkin lähei- set suhteet. Mitä ei pidä käsittää väärin. Postitädit puolestaan ovat olleet pitäjänsä merkkihen- kilöitä, vajikka harva kai niin ar- vostettu, että olisi saanut titteli-ä, saati oikein »ruustinnan». Näin kävi kuitenkin Suomussal- men pitkäaikaisimmalle posti- hoitajalle Aina Cecilia Calami- niukselle. Ruustinna oli omava- raistalouden aikakaudella pitä- jän johtava nainen. Suomussal- mella kuitenkin kunnioitettiin kahta muutakin naista tällä til- lellillä: oli nimismiehen ruustin- na ja postiruustinna, mikäli Iki- Kiantoon on uskominen.

Lundahl nimi äsken tuntui tu- tulta. Uteliaisuuteni heräsi, kun tunnen mielenkiintoa yhtä Lundahl-sukua kohtaan. Olikohan oikeita tai väärä Lundahleja? Ilokseni huomaa, että hän on- kin »oikeita», minun kannaltani katsottuna. On nimittäin Oulu- kaupunginviskaalin ja kuver- mentinsihteerin Abraham Lun- dahlin kuudes lapsi Julie Cend- riette, s. Oulussa 31. 8. 1837, har- joitellut Gamlakarlebyn postis- sa (ei silloin puhuttu Kokkolas- ta) ja siirtynyt sitten eläkkeelle Rautalammin postista 1909. Kuollut naimattomana Rauta-

lammilla 10 vuotta myöhemmin. Myös kaikki hänen sisarensa oli- vat tarmokkaita, luonteeltaan itsenäisiä naisia, kuuluisin heis- tä taidemaalari Amelie Lun- dahl.

»Oikea tai väärä» toi mieleen »Emeleukset», kuten nimi lau- sutaan. On olemassa Aeje- melauksia ja Emeleuksia. Suvun kesken puhutaankin, että se on »krängliga Emeleus», se toinen taas »enckla Emeleus» eli suomen- nettuna, esimerkiksi, että »se on niitä hankalia Emeleuk- sia», kun nimi pitää kirjoittaa niin hankalasti, »se kuudes serku taas niitä yksinkertaisia Emeleuksia». Tällaisen yksin- kertaisen Emeleuksen kaikkea muuta kuin yksinkertainen jäl- keläinen, edesmennyt ystäväni Veijo Olander, kertoi minulla Emeleus-nimisestä postitädistä, joka kai oli juuri näitä sadan vuoden takaisia. Jossain Etelä- Pohjanmaan pohjoisosissa, syr- jässä maailman melusta, mutta ei niin varmasti pahasta. Tämä toimielias ja tulinen postiryökky- nä hankkii itselleen pistoolin, ja kun sitä faisi joku tarkastaja ih- metellä ja estellä, hankki siihen myös korkean postiviranomai- sen kirjallisen luvan. Niin että siihen postiin ei ollut pitkäkynti- sellä menemistä, tädin tempe- ramentti tunnettiin. Valitetta- vasti en saa nimeä päähäni enkä muista, oliko pistoolin hankki- misen aiheena jokin jo sattunut postimurto.

Kunnioittava kumarrukseni kaikille kunnan postitäreille, joiden kyllä nykyaikana pitää jaksaa olla paikalla, vaikka kuinka sattuisi olemaan levon tarve. Virka-aikana ainakin.